

Landsudvalget for Heste

Nyhedsbrev November/2015

Hermed får du nyhedsbrev fra Landsudvalget for Heste. Nyhedsbrevet bliver udsendt på mail til alle hestefolk, der måtte ønske det. Nyhedsbrevet dækker relevante emner indenfor hestehold og hesteavl, og udkommer efter behov. Vi håber du finder vores informationer nyttige, og hører selvfølgelig gerne fra dig, hvis du ønsker yderligere uddybning. God læselyst.

Formanden har ordet:

Avlssæsonen 2015 er nu ved at gå på hæld, og vi har fået et indtryk af årets aktivitet, når det kommer til bedækninger, føl og kåringer. Midt i sæsonen havde vi en fornemmelse af en god aktivitet i sektoren, og det tyder de foreløbige opgørelser da også på. Det er endnu for tidligt at opgøre aktiviteten, men meget tyder på at vi minimum har nået aktivitetsniveauet fra sidste år, hvilket jo er glædeligt efter snart mange år med tilbagegang.

Den kommende tid kan blive en meget afgørende tid for hestesektoren. Det er nemlig snart, at myndighederne skal til at tage fat på en egentlig revision af Lov om hold af heste. Vi har igennem en del år været reguleret af Lov om Hold af Heste, og der er desværre nogle områder, hvor kravene i denne lov har haft stor negativ betydning for væksten i hestesektoren. I lovgivningen stilles der krav til staldene i 2020, som hestebedrifterne skal investere mange penge for at leve op til. Det har hestebedrifterne ikke mulighed for, da det for de fleste ikke er muligt at låne penge til projekterne. Mange bedrifter har derfor ikke andet valg end at lukke ned eller drosle ned. Effekten har vi allerede set, med mange nedlagte hestebedrifter og mange af disse til salg med betragtelige liggetider hos mæglerne. Når mange af de kommende lovkrav så tillige er stillet uden faglig videnskabelig dokumentation for hestenes velfærd, så bliver det jo ekstra svært at se mening med det hele.

Vi håber og tror også på, at en kommende revision vil blive til glæde for både hestene og hesteholderne i Danmark.

De bedste hilsner til alle hestefolk

Hans Marius Jørgensen, Formand for Landsudvalget for Heste

Nye områder af Lov om Hold af Heste træder i kraft fra 2016

I lov om Hold af Heste er der flere områder, der indføres over tid, for de hestebedrifter, der var etableret før 1. juli 2007. Fra januar 2016 træder således §11, §16 og §18 i kraft. Den første paragraf omhandler krav til gulvet i stalden, mens de næste paragraffer omhandler krav om adgang til en fold samt dennes størrelse, ligesom der stilles krav til foldplan. Lovteksten og forklaringer kan findes i SEGES guide til Lov om Hold af Heste på dette link:

[Guide til Lov om Hold af Heste](#)

I lovgivningen har der allerede fra indførelsen i 2008 været krav om, at heste skal motioneres eller gives fri bevægelse på fold i 2 timer dagligt 5 dage om ugen. Nu tilføjes altså et krav om, at der på et hestehold skal være adgang til en fold, med et areal på mindst 800 m² og tillige med mindst 200 m² til rådighed pr. hest, der benytter folden på et givet tidspunkt.

Der stilles også krav til en foldplan. Formkrav til en foldplan er ikke yderligere beskrevet fra myndighederne endnu. Fra SEGES anbefales det, at ethvert hestehold udarbejder en foldskitse, hvor det fremgår hvor mange heste, der kan benytte de tilknyttede folde. Foldskitsen kan så suppleres med en forklaring omkring hvor mange skift, der foretages dagligt på de enkelte folde. På den måde kan hestebedriften sandsynliggøre, at den daglige drift tilsikrer, at lovkravene til motion og fri bevægelse opfyldes for det samlede antal heste på bedriften.

Med venlig hilsen
Jørgen Kold, SEGES Heste

Ny EU-lovgivning om registrering af heste

1. januar 2016 træder EU forordning 2015/262 i kraft. Forordningen, der også benævnes Hestepasforordningen, regulerer områderne identifikation og pasudstedelse til heste. De væsentligste ændringer til nuværende lovgivning er:

- Det bliver obligatorisk for alle EU lande at have en national hestedatabase. En sådan database har allerede eksisteret i Danmark i flere år; den varetages af SEGES på vegne af Fødevarestyrelsen. Den nye forordning ændrer dog på præmisserne for, hvilke heste, der skal registreres i databasen. Fremover vil alle heste, der befinder sig i Danmark i mere end 90 dage, nemlig skulle registreres. Det betyder, at ejerne af importerede heste selv skal sørge for at få hesten registreret i Danmark. Har man en dansk født hest, der har fået pas udstedt i udlandet, er det fremover det udenlandske avlsforbund, der skal sørge for at hesten registreres i den danske database.
- Der ændres på tidsfristerne for at få udstedt pas til hesten. Hvor skæringsdatoen tidligere har været 31/12 i fødselsåret eller på hestens 6-måneders dag er det fra 1. januar tids nok, hvis hesten har sit pas, inden den er 12 måneder gammel. Man skal have ansøgt om passet, når hesten er 10 måneder gammel. Passet skal dog være udstedt, inden hesten forlader sit fødested uden sin mor. Er passet ikke udstedt rettidigt, udstedes i stedet et duplikatpas.
- Samtidig skærpes reglerne for udelukkelse fra slagtning til konsum, så alle heste fra 1. januar vil blive udelukket fra konsum, hvis deres pas ikke er udstedt rettidigt. Det betyder også, at det ikke længere vil være muligt at få lavet pas på en ældre hest med henblik på slagtning.
- Hvor det hidtil har været muligt for hesteejeren selv at udelukke hesten fra konsum ved at skrive i passet, vil der fremover være krav om, at passet sendes til pasudstedende myndighed for attestation af udelukkelsen, der også fremover skal registreres i databasen.
- Det bliver muligt at få udstedt et "midlertidigt dokument," som kan bruges i transportøjemed i situationer, hvor passet ligger til opdatering hos pasudstedende myndighed.
- Kravene til hestepassenes udformning ændres med henblik på standardisering af pas i hele EU.

Udførsel af heste

SEGES oplever at flere hestefolk er i tvivl om kravene ved udførsel af heste. Det følgende skal derfor skitseres, hvad der kræves i forbindelse med at heste udføres fra Danmark.

Før heste må udføres fra Danmark skal en embedsdyrlæge syne hesten og udstede en sundhedsattest.

Sundhedsattesten skal udstedes indenfor de sidste 48 timer, eller senest sidste arbejdsdag inden afsendelsen. Eksporten skal på forhånd anmeldes på Eksportportalen som findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside. Bestilling af embedsdyrlæge til syning af hesten kan også ske fra Eksportportalen.

Både private personer, der f.eks. skal have deres heste til ridestævne i udlandet og professionelle eksportører kan anvende eksportportalen.

[Link til Fødevarestyrelsens eksportportal](#)

Hestens ejer skal udfylde en ejererklæring med oplysninger om hesten, som afleveres til embedsdyrlægen når denne syner hesten. Ejererklæringen fungerer som baggrundsdokumentation for udstedelsen af sundhedsattesten. Yderligere skal hestens pas med integrerede medicinsider vises til embedsdyrlægen.

Der betales et gebyr for synet af hesten, der skal bestilles senest 4,5 arbejdsdage inden udførslen.

De lokale fødevareregioner varetager den direkte kontakt med hesteholdere i regionens område og kan kontaktes for yderligere oplysninger.

Undtagelser.

Der findes undtagelser fra de generelle krav, som er skitseret ovenfor.

Der tillades udførsel af heste til grænselandet (Schleswig-Holstein), der ikke opfylder ovennævnte betingelser hvis:

1. Hestene føres eller rides på veje i nærheden af den dansk-tyske grænse i forbindelse med sportsmæssige eller rekreative formål (ikke transporteret på et transportmiddel)
2. Hestene skal deltage i kulturelle eller lignende foranstaltninger i nærheden af den dansk tyske grænse
3. Hestene udelukkende skal græsse eller arbejde midlertidigt i nærheden af grænsen.

Hestene skal være sunde og raske, og det skal dokumenteres, at en af ovennævnte betingelser er opfyldt.

Endvidere skal hestene have opholdt sig uafbrudt i grænselandet de seneste 15 dage forud og skal retur til oprindelseslandet indenfor 24 timer. Hestene skal ledsages af en ejererklæring, der attesterer, at de er sunde og raske, overholder 15 dages reglen og returnerer indenfor 24 timer.

En anden undtagelse er en nordisk aftale. Danmark har nemlig indgået en aftale med Sverige, Norge og Finland om midlertidig indførsel af heste som skal deltage i konkurrencer, væddeløb m.m. Disse kan krydse landegrænserne uden sundhedsattest og uden veterinær besigtigelse, hvis de ledsages af en konkurrenceanmeldelse og et hestepas. Undtagelsen fra inspektion gælder fra 5 døgn før første konkurrencedag til 5 døgn efter sidste konkurrencedag.

Ved konkurrencer, hvor en veterinær medvirker, skal denne besigtige hesten og datere og underskrive en blanket der bekræfter hestens deltagelse i konkurrencen. Hvis der ikke er en stævneveterinær tilknyttet, skal overdommeren bekræfte at hesten har deltaget i stævnet.

Som konkurrence forstås i denne forbindelse ikke kåringer og dyrskuer. Dette finder SEGES ikke logikken i, og arbejder derfor på at få myndighederne til at genforhandle aftalen, så undtagelsen også kan omfatte kåringer og dyrskuer.

Vi får de heste vi ønsker - hvis vi er dygtige og konsekvente nok

Af Konsulent Jørgen Finderup

Avlsarbejde handler om at sætte sig et mål, beskrive det præcist, gøre sig i stand til at måle avlsværdien og forfølge målet konsekvent, generation efter generation. På den måde ensretter og opformerer vi generne i retning af avlsmålet med sikkerhed i avlsarbejdet til følge.

Det avlsarbejde vi udfører indenfor hesteverdenen er en planlagt og målrettet udgave af naturlig selektion. Korrekt udvalg af avlsdyrene kræver at vi ved hvad vi vil og hvorfor. Hvis vi ikke ved hvad hestene skal bruges til, og hvilke krav det stiller til både holdbarhed og de indre egenskaber (temperament, vilje og samarbejdsevner), kan vi ikke foretage et sikkert og konsekvent udvalg af avlsdyrene. Det er derfor vigtigt, at avlsmålene løbende vurderes, og hvis det er nødvendigt justeres. Specielt hvis brugen af hestene ændres over tid og/eller hvis ambitionerne og det niveau de bruges på hæves. Nogle avlsforbund har fundet den hestemodel de ønsker og arbejder derfor på at bevare netop denne hest med de egenskaber den repræsenterer f.eks. "Avlsforeningen Den Jydske Hest", udfordringen her er at bevare kvaliteten i hestene og undgå indavl. Andre avlsforbund er under stærkt pres fra konkurrerende avlsforbund i Europa og for nogles vedkommende resten af verden, det drejer sig bl.a. om Dansk Varmblod, Dansk Sportsponyavl og travere. Så her gælder det om at være omstillingsparat og kombinere, de forskellige tilgængelige blodlinier bedst muligt. De gode hingste er jo til rådighed for alle, via frost og kølesæd.

Avlsforbundene kan deles op i 2 hovedgrupper efter avlsmetode :

Raceavl: Hvilket vil sige avl med heste fra en mere eller mindre lukket avlsbestand (stambog). Denne afdeling omfatter hesteracer som f.eks. Jydske Hest og Fuldblodsarabere OX. For disse avlsforbund er racepræget en meget vigtig del af avlsmålet.

Typeavl: Hvilket vil sige avl med heste, hvor brugstypen er det afgørende mål. Denne afdeling omfatter bl.a. racer som Dansk Varmblod, Dansk Sportspony og travere. Heste og ponyer fra forskellige stambøger kombineres for at fremavle de bedst tænkelige brugsdyr.

Avlsmålet – det vigtigste redskab

Muligheden for fremgang i avlen afhænger af mange faktorer. Overordnet set er avlsmålet det vigtigste redskab for foreningsledelsen, avlsledelsen (dommerne) og den enkelte avler. Avlsmålet deles i de fleste tilfælde op i 2 afdelinger. Den ene del omhandler det overordnede mål med racen, herunder racebeskrivelsen og eksteriørstandard, den anden del omhandler brugsegenskaberne.

Det er vigtigt at huske, at en hest ikke er en samling løse enkelte dele, men bør være en harmonisk sammenhængende enhed. Hvor alle kropsdele påvirker hinanden positivt og støtter hinanden. Typen / racepræget / kønspræget skal være på plads og de enkelte dele skal være bygget hensigtsmæssigt og sammensat i en funktionel helhed. Det svageste led er den afgørende faktor for hestens kvalitet. Det hjælper ikke noget med et fremragende eksteriør, hvis forbenene f.eks. er parallelforskudte i væsentlig grad.

Avlsledelserne i de enkelte foreninger påtager sig et stort ansvar når avlsmålet fastsættes, ikke mindst i forbindelse med eventuelle ændringer af hestens egenskaber. Avlsarbejdet går i nogle tilfælde over strengen, hvis man ikke passer på. Som eksempler på dette, kan nævnes hunde som har vanskeligt ved at trække vejret ordentligt, køer der ikke kan kælte naturligt og kalkuner der avles så tunge, at benene ikke kan bære dem.

Det svageste punkt afgør hestens muligheder både hvad angår holdbarhed og brugsegenskaber. Vi skal avle på talentfulde heste, som udviser god holdbarhed, de skal arbejde korrekt og ubesværet og dermed giver en god positiv fornemmelse i brug. Men vi skal huske kombinationen af hurtig vækst og tidlig ibrugtagning belaster organismen meget. Husk at "Jo mere talentfuld en unghest er – Jo større chance er der for overbelastning".

De bedømmelsessystemer vi benytter os af skal gøre os i stand til, med så stor sikkerhed som mulig, at udpege de heste/ponyer som kommer avlsmålet nærmest. De skal hjælpe os til en hurtig og sikker oprangering af hestene, og de skal danne grundlag for sikker vurdering af avlsværdien. Hvilket indebærer udarbejdelse af statistikker og beregning af indeks tal.

Avlsfremgang – hvor hurtigt og sikkert kan vi opnå fremgang

Vi kommer kun videre hvis vi stiller de rigtige spørgsmål og er i stand til at besvare dem. Forskning er afgørende, både hvis vi skal have en chance for at stille de rigtige spørgsmål og ikke mindst, hvis vi skal gøre os selv i stand til at besvare dem. Ny genetisk forskning vil i nær fremtid gøre det muligt at finde genetiske forklaringer på mange af de forskelle (fænotypiske), vi ser blandt hestene. Det er dog vigtigt at huske, at selv med moderne teknik og metoder er det vigtigt at opretholde en forholdsvis stor avlspopulation, med tilstrækkelig genetisk spredning. Uden genetisk spredning er der ikke mulighed for at komme videre i avlsarbejdet, heller ikke med forskning og moderne teknologi. Det hjælper f.eks. ikke noget at have et stort antal avlsaktive hopper, hvis man kun benytter ganske få hingste, selv om det er de absolut bedste. Hvis der ikke er væsentlig forskel på hestene, får vi ikke nogen effekt af at selekere i blandt dem.

Avlsfremgang afhænger af :

1. De ønskede egenskabers arvelighedsgrad
2. Den arvelige variation
3. Nøjagtig beregning af avlsværdien
(evner til at videregive de ønskede egenskaber)
4. Hvor mange vi skal bruge som forældre til næste generation
5. Generationsintervallet

Generationsintervallet (forældrenes gennemsnitlige alder når føllene fødes) er en anden vigtig faktor. Det er nemlig kun hver gang vi får en ny generation, vi har en chance for fremgang. Jo kortere intervaller vi har imellem generationerne, jo større chance har vi for avlsfremgang. Det afgørende spørgsmål i den sammenhæng er, hvor mange chancer man er villig til at tage. Et kort generationsinterval indebærer nemlig at man, skal bruge forholdsvis unge forældredyr. På unge avlsdyr har man ikke den samme sikkerhed for deres brugsegenskaber og avlsværdi, da de endnu ikke har afkom, eller kun få afkom. Det er ikke muligt at afprøve de unge avlsdyr på højt niveau.

Man bliver aldrig udlært

Hesteavl er en meget kompleks disciplin, som man aldrig bliver færdiguddannet i. Jo mere man arbejder med heste – Jo flere spørgsmål opstår der, der er hele tiden glidende overgange mellem det uønskede og det optimale. De grundlæggende vurderinger af hestens kvaliteter i såvel avl som brug er subjektive, vi har kun ganske få objektive mål for hestens kvaliteter. De subjektive vurderinger omsætter vi i objektive mål i form af karakterer, de udtrykker vurderingerne mere præcist og danner grundlag for avlsværdi beregninger. I hesteavl findes der i de fleste tilfælde ikke entydige svar og nemme løsninger, men det er jo også medvirkende til at gøre det til en spændende disciplin.

Gratis købekontrakt og vejledning

I rådgivningen på SEGES kan det mærkes, at vi er midt i sæsonen, og der er netop nu mange forespørgsler omkring handelsemner. Det vigtigste råd vi leverer dagligt er at alle handler bør være skriftlige. Vi har derfor lagt vores købekontrakt med vejledning gratis på vores hjemmeside, og det kan hentes [HER](#).

Kalender/Arrangementer – [Klik HER](#)

Kontakt til medarbejdere hos SEGES Heste – [Klik HER](#)

Avlsforbund tilknyttet Landsudvalget for Heste – [Klik HER](#)

Tilmelding/afmelding af nyhedsbrev – [Klik HER](#)